

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Statuitur doctrina Catholica contra hæreticos. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

hoc non tollitur prædestinationis certitudo.

Explicatio articuli.

Conclusio est. Prædestinatio certissima est, & infallibilis, voluntati tamen nostre non imponit necessitatem; idemque de reprobatione est asserendum. Confirmationem huius conclusionis remittit S. Thom. ad qu. 22. art. 4. ubi probatum manet, providentiam in universum certam esse: ex illa tamen arbitrii libertatem non lædi. Quare cum prædestinatio, & reprobatio sint partes providentiæ, eadem omnino de illis ratio erit.

In solutione 3. ostendit S. Doctor, quo pacto prædestinatio Dei mutari nequeat: de hoc tamen nulla nobis futura est disputatio. Iam enim de scientia Dei q. 14. art. 15. & de voluntate q. 19. art. 7. satis diximus; est autem omnino eadē ratio prædestinationis: hæc namque aut sunt operationes intellectus, aut voluntatis, aut utriusque, ut art. 1. huius questionis dictum est. Nunc ergo de sola certitudine prædestinationis, & reprobationis differemus.

DISPUTATIO XCIX.

An certitudo prædestinationis, & reprobationis cum libertate nostra rectè constet.

Statuitur doctrina Catholica contra hereticos, cap. 1.
Opiniones Durandi, Caietani, & Ioannis Medina, c. 2.
Quarta sententia antiquorum Scholasticorum, cap. 3.
Quinta & sexta opinio recentiorum, cap. 4.
Dua alia Theologorum opiniones, cap. 5.
Vera sententia, & ratio concordia arbitrij nostri cum præfinitione Dei, c. 6.
Præfinitionem Dei in præscientia non esse priorem determinatione nostra voluntatis, ratione ostenditur, cap. 7.
Corollaria præcedentis doctrinæ, cap. 8.

CAP. VII.

Statuitur doctrina Catholica contra hereticos.

Anequam disputationem propositam accedamus, quædam certa & indubitata in hoc cap. præmittenda sunt. Primum est eandem esse difficultatem de prædestinatione, & providentia, atque de voluntate Dei, quam in hunc locum reservavimus; tamen si non sit eadem de scientia speculativa, & voluntate: nam multo facilius scientia Dei cum nostra libertate conciliari potest, quam voluntas divina. De scientia autem iam à nobis satis superque dictum est disput. 68. Porro eandem de voluntate, providentia & prædestinatione difficultatem esse patet: quia licet aliqui putent, providentiam, & prædestinationem, quæ est illius pars subjectiva, esse actus intellectus, dicunt tamen esse actus intellectus practici per modum imperij, qui ex motione voluntatis pendunt. Cum ergo supponant voluntatem eisdem rei, eadem omnino erit, de voluntate, providentia, & prædestinationis difficultas.

Secundo siue in voluntate, & mente Dei sit unus tantum actus providentiæ, siue sit duplex, alter

Respondeo dicendum, quod prædestinatio certissime, & infallibiliter confirmatur suum effectum, nec tamen imponit necessitatem, ut scilicet, effectus eius ex necessitate proveniat. Dictum est enim supra, quod prædestinatio est pars providentiæ. Sed non omnia, quæ providentiæ subduntur, necessaria sunt: sed quædam contingenter eveniunt secundum conditionem causarum proximarum, quas ad tales effectus divina providentia ordinavit. Et tamen providentiæ ordo est infallibilis, ut supra ostensum est. Sic igitur & ordo prædestinationis est certus, & tamen libertas arbitrii non tollitur ex qua contingenter provenit prædestinationis effectus. Ad hoc etiam consideranda sunt quæ supra dicta sunt de divina scientia, & divina voluntate, quæ contingentiam à rebus non tollunt, licet certissima & infallibilia sint.

Ad primum ergo dicendum, quod corona dicitur esse alicuius dupliciter. Vdo modo ex prædestinatione divina, & sic nullus coronam suam amittit. Alio modo ex merito gratiæ. Quod enim mere-mur quodammodo nostrum est. Et sic suam coronam aliquis amittere potest per peccatum mortale sequens. Alius autem illam coronam amissam accipit, in quantum loco eius subrogatur. Non enim permittit Deus aliquos cadere, quin alios erigat, secundum illud Job 34. Conteret multos & innumerabiles, & stare faciet alios pro eis. Sic enim in locum angelorum cadentium substituti sunt homines & in locum Iudæorum gentiles. Substitutus autem in statum gratiæ etiam quantum ad hoc coronam cadentis accipit quod de bonis, quæ alius fecit, in æterna vita gaudebit, in qua unusquisque gaudebit de bonis tam a se quam ab aliis factis.

Ad secundum dicendum, quod licet sit possibile eum, qui est prædestinatus, mori in peccato mortali secundum se consideratum, tam hoc est impossibile positum prout scilicet ponitur eum esse prædestinatum. Vnde non sequitur quod prædestinatio falli possit.

Ad tertium dicendum, quod cum prædestinatio includat divinam voluntatem, sicut supra dictum est, quod Deum velle aliquid creatum est necessarium ex suppositione propter immutabilitatem divinæ voluntatis, non tamen absolute ita dicendum est hic de prædestinatione. Vnde non oportet dicere, quod Deus possit non prædestinare quem prædestinavit in sensu composito accipiendi, licet absolute considerando Deus possit prædestinare, vel non prædestinare, sed ex

Observatio prima.

Secundo.

alter

alter providentia, alter gubernationis ut insinua-
re videtur S. Thom. supra q. 22. art. 3. de quo iam
ibidem dictum est, eadem omnino erit contro-
versia. Vtque enim ille actus vel est voluntatis,
vel si est intellectus, supponit operationem vo-
luntatis: erit igitur æque difficile, cum vno atque
cum altero nostram libertatem conciliare.

Tertio observandum est, præter errores à Co-
bis enumeratos supra disp. 63. c. 1. eorum qui no-
stram libertatem auferbant, fuisse alium pecu-
liarem, eorum, qui dicebantur Prædestinati, ut
refert Sigebertus in suo Chronico sub anno Domini 415.
Waldensis tom. 1. art. 1. cap. 21. & Sanderus lib. 7. de
visibili monarchia, qui asserēbat, nec pie viventibus
opera prodesse, si ad mortem destinati sunt: nec
contra, impiis obesse, quod male vivant, si ad vi-
tam prædestinati. Quam errorem Galli imposue-
runt Augustino, ut colligitur ex Prospero lib. ad Ca-
pirula Gallorum ad cap. 6. & in epist. ad August. quæ
habetur ante lib. de prædestin. Sancti. Hi ergo
heretici ex Dei prædestinatione necessitatem salutis,
v. l. damnationis inferebant, nec ullam ad oppo-
situm in nobis manere libertatem putabant. Re-
fert autem hunc errorem Waldensis sub Cæle-
stino primo, Sanderus sub Leone. Sed, licet vi-
guerit tempore Leonis, non est dubium ortum
fuisse tempore Cælestini, ad ipsum enim Prosper
co. fugit, licet ex epist. Cælestini constet, ut con-
tra Gallos suam, Augustini que doctrinam aucto-
ritate Pontificia tueretur. Sequenti vero sunt huc
errorem in Hollandia, & Phrisia nonnulli anno
Domini 548. & damnatur inter errores Wi-
clephi, & Ioannis Hus in Concilio Constantien-
si sess. 15. & in Conc. Trid. sess. 6. can. 17.

Fuit alius error Ioviniani, ut refert Aug. de ha-
res. ca. 82. & Hier. lib. 1. adversus Iovinianum post n. 7.
qui asserēbat, baptizatum non posse iam amplius
peccare. Damnatur etiam in Concil. Trid. sess. 6.
can. 23. ubi vniuersum anathema dicitur ei, qui
docuerit, vel fenserit, semel iustificatum iam am-
plius peccare non posse.

Quocirca inter Catholicos indubitatum est,
Dei voluntatem, providentiam, & prædestinatio-
nem nihil prorsus nocere voluntati nostræ, sed
voluntatem etiam non solum ex se, & natura
sua virtute liberam esse, verum etiam nullo de-
creto, aut præfinitione Dei impediri. Cum vero
loquimur de libertate, intelligimus, ut disput. illa
68. c. 1. libertatem contradictionis, qua potest
quis velle, & non velle, & libertatem contrarie-
tatis, qua potest velle, & nolle, velle hoc, & con-
trarium. Enitendum igitur pro virtute nobis est,
ita nostram libertatem innatam defendere, ut ex-
trinseco decreto, & voluntate Dei aliquo modo
non lædatur. Vt enim in ea disp. ca. 1. dicebamus,
fuerunt aliqui heretici, qui concedebant volun-
tatem ex se liberam quidem esse, sed præscientia,
aut voluntate Dei impediri, & necessitatem quan-
dam contrariam suæ libertati contrahere, quod
etiam absurdum est: cumque Catholici omnes
eodem modo asserant libertatem nostram, variat
tamen in assignanda ratione, & modo, quo ea cum
voluntate Dei constare possit; quorum varias o-
piniones examinabimus, antequam nostram ex-
plicemus Ratio vero difficultatis, in qua quæstio
inter Catholicos tanquam in cardine vertitur, o-
mnibus est perurgata: Quomodo scilicet cum
voluntate Dei, quæ est causa nostrarum operatio-

num, & in se quidem immutabilis, cui nulla liber-
tas, nulla potentia resistere valet, nostra voluntas
adhuc libera maneat, ut faciat, si velit, oppositum
eius, quod à Deo definitum est.

CAPVT II.

Opiniones Durandi, Caietani, & Ioannis Medina.

SI vera esset sententia Durandi in 1. disp. 1. q. 5. al-
terantis, Deum in tempore cum nulla causa
concurrere, & cooperari, sed secundas causas à
Deo proxime conseruatas per se operari, facile
prædestinatio Dei cum nostra libertate concor-
daret: si consequenter diceremus, in Deo nullam
aliam fuisse voluntatem, præterquam conseruan-
di nostrum arbitrium ad sua opera. Nam si in
tempore finit arbitrium operari, nec cum illo
concurrere, non vult ab æterno cum eo concurre-
re ad operandum. Nullum igitur decretum effi-
cax circa nostra opera speciatim & sigillatim ha-
bebit. Sed si aliqua in Deo voluntas circa illa po-
nenda esset, solum esset voluntas simplicis asse-
ctus, cui repugnare optime potest arbitrium, ut
disp. 83. cap. 4. monstratum est. Verum quia illa
opinio Durandi de concursu Dei ad singulos ef-
fectus nemini probatur, imo ei nota erroris ab
omnibus innotuit, ut 1.2. q. 79. art. 1. fusius ois-
demus: ideo nec de voluntate Dei eo modo phi-
losophari licebit.

Secunda opinio est Ioannis Medina doctoris Com-
plutensis, ut refert Antonium Corduba loco inferius
allegando: qui dicebat, Deum non operari me-
dia intellectione, & voluntate, sed proxime per
essentiam, per quam ex se indifferens est ad ope-
randum, & concurrendum cum omnibus causis
singularibus, sicut est vniuersalis & communis
causa creata per suam ipsius substantiam, & es-
sentiam. Ex hac vero indifferentia nulla potius
imponi potest necessitas arbitrio nostro, nec mo-
dus propius operandi variari, quem ex se ipso
arbitrium habet: ut satis liquet.

Cæterum quamuis verum sit, ut disp. 80. ca. 2.
explicauimus, Deum non velle aliquid, aut in-
telligere per actum elicatum, & additum suæ es-
sentia, sed per suam essentiam addito solum re-
spectu rationis nostro modo concipiendi: tamen
quia ipsa essentia Dei, quatenus rationem vo-
luntatis & intellectus habet, est principium
rerum omnium ut ibidem ostendimus, id quod
phrasia Scripturæ demonstrat: difficultas semper
manet, quopacto cum essentia Dei, quatenus ha-
bet rationem voluntatis, & decreti, per quod est
causa operationum nostrarum, libertas nostra con-
stare possit: siquidem tali voluntati, & decreto
nullo modo repugnare valet. Ego quidem fateor,
nostram libertatem cum voluntate Dei facilius
conciliari iuxta eorum sententiam, qui dicunt, ac-
tum volendi, & intelligendi non esse operatio-
nem immanentem elicitam, aut libere additam
ipsi essentia: quam si dicamus, esse actum quæ-
dam liberum elicatum: viroque tamen modo co-
nandum nobis est, libertatem nostram cum vo-
luntate Dei tueri.

Tertia sententia est Caietani supra q. 22. art. 4. qui
de providentia loquens, cuius eandem rationem
atque voluntatis, & prædestinationis esse dixi-
mus, promittit paucis se satis facturum diffi-
cultati propositæ. At igitur, ex decreto providen-

Sigebertus.
Walden.
Sander.

Prosper.

Alius error
August.
Hieronym.

Cardo diffi-
cultatis.